

افسانه

بئوولف

یان سریلیر

کامبیز منزوی

سرشناسه:	سرالیبر، ایان، ۱۹۱۲ - ۱۹۹۲ م.
عنوان و نام پدیدآور:	Serrailier' Ian افسانه بنوولف / [یان سرالیبر:] [کامبیز منزوی مترجم]
مشخصات نشر:	تهران: موج، ۱۳۸۶.
مشخصات ظاهری:	۷۲ ص: مصور
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۵۸۳۴-۴۰-۹
ISBN:	978-964-5834-40-9
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
یادداشت:	Beowulf the warrior. عنوان اصلی:
موضوع:	داستان‌های انگلیسی - قرن ۲۰ م.
شناسه افزوده:	منزوی، کامبیز، ۱۳۶۳ - مترجم.
رده بندی کنگره:	۱۳۸۶ الف ۷۳۳ / pzv
رده بندی دیویی:	[ج] ۸۲۳/۹۱۴
شماره کتابشناسی ملی:	۱۱۸۰۴۰۸

نفسرموج

افسانه بنوولف

نویسنده: یان سرالیبر؛ مترجم: کامبیز منزوی؛ ناشر: نشر موج؛ ویراستار: حاجیه حسینی
طرح جلد: سهیل دانش اشراقی؛ چاپ اول مهر ۱۳۸۷؛ تیراژ ۲۰۰۰ نسخه

آدرس: انقلاب، ۱۲ فروردین، وحید نظری غربی، جاوید ۱ پلاک ۱۷۷ واحد ۱

پیام گیر ۶۶۴۹۵۲۷۴ تلفن: ۶ و ۶۶۹۵۹۹۲۵

صندوق پستی: ۱۴۵۷ - ۱۳۱۴۵

کلیه حقوق برای نشر موج محفوظ و هرگونه برداشت یا ضبط کامپیوتری، فیلم، انیمیشن
منوط به اجازه کتبی از ناشر است.

بها ۱۵۰۰ تومان

۷	فهرست	مقدمه
۱۹		خلاصه داستان
	فصل اول	
۱۷		گرندل
	فصل دوم	
۳۳		مادر گرندل
	فصل سوم	
۵۳		ازدهای آتشین دم
۷۱		پیوست

به نام خداوند جان و خرد کزین برتر اندیشه برنگذرد

مقدمه

سلحشوری و دلاوری از دیرباز در خون آریاییان بوده؛ دلیری، استقامت و استواری در برابر سختی‌ها، کسب آوازه نیک، راستی و درستی و جنگ با پلیدی‌ها، همواره جزء لاینفک ادبیات حماسی نژاد آریایی در هر کجای پهنه گیتی بوده است.

اسطوره‌ها و افسانه‌های این قوم آکنده از توصیف دلاوری، شهامت و ستایش قدرت در کنار استفاده درست از آن است و براستی که تمام داستان‌هایی که از این مردم برخاسته‌اند در این مورد با یکدیگر وجه اشتراک دارند. از یشت‌های اوستا و داستان‌های کهن

ایرانی گرفته تا اسطوره‌های اسکاندیناویایی و ژرمنی و افسانه‌های یونانی و داستان‌های سلتی و آثار دیگر جوامع آریایی، همگی سرشار از سرگذشت مردمی است که «در نبرد برحق مردن» و «جنگ افزار برکف کشته شدن» را بالاترین افتخار خود می‌دانستند، و دفاع از راستی و داد را وظیفهٔ مسلم خود در برابر زورگویان و متجاوزین برمی‌شمردند. در میان همگی این آثار، آن دسته افسانه‌ها و داستان‌های تاریخی که گاهی با اسطوره‌های برخاسته از شاخهٔ ایرانی این نژاد پیوند خورده کاملاً متمایز است.

اساطیر و داستان‌های عامه (فولکلور) ضمن انعکاس اخلاق و ارزش‌ها و نحوهٔ زندگی مردم خود، حاوی پیامی -اغلب ساده و روشن- هستند که همواره در طول همهٔ ادوار جهان انسان را به‌کار می‌آید: اینکه انسانیت و راستی است که سرانجام پیروز می‌گردد. صفات و خصایل بد و مردمانی که به آن‌ها آلوده‌اند، یکسره به چهرهٔ دیو، غول، هیولا و غیره نمایانده شده‌اند که هر چند دهشتناک و نیرومندند، سرانجامی جز شکست ندارند. اما دربارهٔ اثر پیش رو: بنوولف^(۱) قهرمان حماسه‌ای باستانی به همین نام است، قدیمی‌ترین حماسهٔ آنگلوساکسون‌ها و تنها اثر ادبی -تاریخی ایشان که به زبان انگلیسی کهن نگاشته شده است. این حماسه از جهاتی حکم شاهنامهٔ انگلیسی‌ها را دارد خاصه آنکه اثری منظوم است. امروزه اتفاق نظر بر آن است که این منظومه در سده هفتم یا هشتم پس از میلاد به‌وجود آمده ولی محل دقیق نگاشته شدن آن و نیز هویت نویسنده‌اش بر کسی آشکار نیست. هر چند که این اثر متعلق به آنگلوساکسون‌ها است، اما اثرگذاری عناصر اساطیر اسکاندیناوی بر

آن کاملاً هویداست و علت آن نیز برخوردها و آمیزش میان اقوام گوناگون آریایی در اروپاست.

همچنانکه در قرن ششم میلادی انگلستان و اسکاتلند و ایرلند و ولز که محل اقامت سلت‌ها^(۴) و ساکسون‌های^(۳) آریایی بود، مورد هجوم وایکینگ‌ها^(۵) که از نروژ و آنسو می‌آمدند قرار گرفت که تعدد لهجه‌های این اقوام گوناگون، منجر به پدید آمدن زبان و فرهنگ آنگلو ساکسون شد که مادر زبان انگلیسی مدرن است. بسیاری کلمات که به زبان انگلیسی باستان در حماسهٔ بئوولف نوشته شده مادر واژگانی است که امروزه به کار می‌رود. مانند: واژه orencas به معنای غول دریا که بعدها به دو صورت orca به معنای نهنگ قاتل و orc که به موجودی پلید و دیو مانند در افسانه‌های اروپایی اطلاق می‌شود درآمده است.

به حدس قریب به یقین شخصیت بئوولف، شخصیتی حقیقی و تاریخی بوده که در طول سده‌ها غبار افسانه بر خود گرفته است. بخشی از داستان شرح نبرد بئوولف و قبیله‌اش موسوم به گیت‌ها^(۵) با دیگر قبایل آریایی ساکن در آن پهنه است که بی‌گمان منشأ تاریخی داشته است. در منابع متعددی از اسکاتلند و ایرلند از جمله در آثار اسنوری استورلوسن^(۶) به شرح برخی از این جنگ‌ها پرداخته شده، نیز دانشمند سوئدی، بیرگر نرمن^(۷) معتقد است که تپه اسکالوندا هوگ^(۸) واقع در اوسترگوتلند^(۹) (گیت‌لند غربی) همان پشته تدفین بئوولف است.

شخصیت بئوولف در جهان اسطوره از بسیاری جهات با شخصیت بودوارد بیارکی^(۱۰) همخوانی دارد ولی چون در طی سده‌ها،

نقل سینه به سینه داستان به طور شفاهی بسیاری موارد داستان را دگرگون نموده مقایسه تطبیقی کامل این دو شخصیت میسر نیست.

این حماسه منظوم در طی قرن‌ها همواره مورد توجه بوده و نیز حوادث بسیاری از سرگذرانده است. طومار آن در دوران پادشاهی هنری هشتم^(۱۱) از صومعه‌ای که در آن نگهداری می‌شد بیرون آورده شد و به تملک بسیاری از کلکسیونرهای علاقه‌مند درآمد. از دو آتش‌سوزی مهیب به طرز معجزه‌آسایی نجات یافت و اکنون نسخه اصلی آن در موزه بریتیش^(۱۲)، واقع در لندن، در محلی امن نگهداری می‌شود.

این داستان کهن الهام‌بخش بسیاری از نویسندگان بوده از آن جمله است جان رونالد رول تالکین^(۱۳)، نویسنده ارباب حلقه‌ها^(۱۴)، هایت^(۱۵) و ماجراهای تام بامبادیل^(۱۶) که اثرگذاری داستان بنوولف به ویژه بر هایت بسیار نمایان است. نامگذاری شخصیت‌ها و نیز خاندان‌ها در داستان سه‌گانه ارباب حلقه‌ها، به تقلید از بنوولف است. اثر پیش‌تو متن تلخیص شده حماسه منظوم بنوولف است که یان سربلیر^(۱۷) نگاشته و در آن تنها به ذکر سه نبرد بنوولف با دشمنان اصلی‌اش می‌پردازد.

ترجمه متن کامل کتاب بزودی از پی می‌آید. در ابتدای کتاب پس از مقدمه، خلاصه کل داستان و نبردهای بنوولف را که در این کتاب نیست ارائه داده‌ام. امید است که مورد استفاده قرار گیرد. هدف از ترجمه این اثر، آشناسازی خواننده ایرانی با آثار خویشتان دورش در زمان‌های کهن در اروپا بوده است.

در ترجمه این کتاب از برخی واژگان ایرانی باستانی - زرتشتی بهره گرفته شده که شرح و معنی آن‌ها در پیوستی در انتهای کتاب

آورده شده است تا خوانندگان دچار مشکل نشوند. غرض از استفاده این واژگان آن بوده که این حماسه آریایی، با کلمات زیبا و اصیل پارسی خواننده شده، حال و هوای هر چه بیشتر قوم صاحب آنرا، آن گونه که به گوش خواننده ایرانی آشنا و مأنوس باشد منعکس کند.

تقدیم به پدر و مادرم که از دوران کودکی عشق

به اسطوره و افسانه را در وجودم نهادند.

سیدکامبیز منزوی

چهاردهم امرداد سال ۱۳۸۵ خورشیدی

- 1- Beowulf 2- Celts 3- Saxons 4- Vikings 5- Geats
- 6- Snorri Sturluson 7- Birger Nerman 8- Skaldic Poetry
- 9- Västergötland 10- Bodvar Bjark 11- Henry VIII
- 12- British Museum 13- John Ronald Reuel Tolkien
- 14- The Lord of the Rings 15- The Hobbit
- 16- The Adventures of Tom Bombadil 17- Ian Serrailier

خلاصه داستان

بنوولف فرزند اکثو جنگجویی تبعید شده است که از قرار معلوم تبارش به وانگموندینگ‌های سوندی می‌رسد. اکثو مردی به نام هیتولاف را که از خاندانی دیگر به نام ولفینگ‌هاست می‌کشد. بنابر منابع اسکاندیناویایی، ایشان خاندان سلطنتی خُرد قلمرو اوسترگوتلند بودند. از آنجا که قربانی از خاندان و تباری بسیار بالاست، میزان خون‌بها نیز بالا در نظر گرفته می‌شود. پس اکثو می‌گریزد و به اهالی سرزمین دانمارک پناه می‌برد.

پادشاه دانمارکی، هروتگار، سخاوتمندانه خون‌بها را می‌پردازد و در ازای آن اکثو برای او سوگند وفاداری یاد می‌کند.

مدتی بعد اکثو به خدمت پادشاه گیت‌ها به نام هرتل درمی‌آید و دختر وی را به زنی می‌گیرد. حاصل این ازدواج بنوولف است که در میان گیت‌ها بزرگ می‌شود. دوست نزدیک دوران کودکی بنوولف،